

Aan het begin van het jaar blikken VNCI-voorzitter **Mark Williams** en VNCI-directeur **Colette Alma** terug op 2016 en vooruit naar 2017, waarin een nieuw kabinet en een nieuwe Amerikaanse president aantreden. Wat staat de Nederlandse chemische industrie te wachten en wat wordt er ondernomen om de belangen veilig te stellen? "We moeten inzetten op een transitie naar een duurzame samenleving, maar niet ten koste van het vertrek van de chemische industrie naar andere delen van de wereld."

Tekst: Igor Znidarsic

DE CHEMISCHE INDUSTRIE IN 2017

'INNOVATIE IS HET SLEUTELWOORD'

Met de Tweede Kamerverkiezingen op 15 maart en de daaropvolgende, waarschijnlijk moeizame coalitievorming, belooft 2017 een spannend jaar te worden. Met betrekking tot de industrie in het algemeen en de chemische industrie in het bijzonder spelen er diverse thema's waar de politiek een belangrijke rol in heeft, zoals het investeringsklimaat, energie, ETS en de circulaire economie. Het is mede afhankelijk van de uitslag van de verkiezingen hoe deze thema's verder worden opgepakt. De VNCI heeft er het afgelopen jaar in ieder geval alles aan gedaan om de belangen van de chemische industrie onder de aandacht van de verschillende politieke partijen te brengen. "De verkiezingen zelf kunnen we niet beïnvloeden," zegt VNCI-directeur Colette Alma, "maar we kunnen wel proberen om zo veel mogelijk van onze belangen in het regeerakkoord te krijgen. We hebben het afgelopen jaar daarom veel direct contact gehad met Tweede Kamerleden en onze wensen kenbaar gemaakt en beargumenteerd. Daarnaast hebben we al aan het begin van het jaar het verkiezingspamflet 'Sterke chemie, duurzame wereld' uitgebracht, waarin we ons wensenlijstje presenteren. Met het oog op de overdracht van de oude naar de nieuwe ministers hebben we ook contact met de diverse ministeries om onze agenda onder hun aandacht te brengen. Twee belangrijke zaken daarbij zijn dat het klimaatakkoord wordt gestuurd door CO2-reductie en dat het Topsectorenbeleid wordt gecontinueerd."

"De nieuwe regering heeft een kans om te heroriënteren en om samen met de industrie opnieuw naar de prioriteiten te kijken", vult VNCI-voorzitter Mark Williams aan. "Een van de belangrijkste prioriteiten is dat we wat betreft de transitie naar een koolstofarme economie de beperkte focus op energie willen verbreden."

Dit was in 2016 een hot topic, met de nodige worstelingen met de overheid. Hoe nu verder?

Mark Williams: "Om succesvol te zijn moeten we de energie-agenda voorbij de finale besparing brengen. Daarvoor moeten we de relatie met de overheid naar een hoger level brengen."

Colette Alma: "Hoewel we ook op de lange termijn een energie-intensieve industrie blijven, kunnen en willen we onze CO2-uitstoot reduceren. Afgelopen jaar hebben we veel projecten en ideeën ingebracht om aan de gestelde eisen te voldoen en 15 Petajoule te besparen bovenop wat we al in het kader van de convenanten doen. Helaas verschillen we op een aantal punten met de overheid van mening. We hopen nog steeds op een goede samenwerking, waarin we de krachten bundelen om de gestelde doelen te bereiken. De overheid heeft overigens in de Energieagenda al wel aangegeven om na 2020 te gaan sturen op CO2, maar wij vinden dat dat al eerder in gang moet worden gezet."

De relatie met de overheid lijkt steeds belangrijker te worden.

Colette Alma: "We zijn continu bezig om die relatie te intensiveren, en dat zal straks met de nieuwe regering niet anders zijn. We hopen natuurlijk op een ondernemende overheid, die investeert in de infrastructuur die nodig is om een duurzame samenleving te realiseren. Innovatieve vernieuwing is daarbij het sleutelwoord. De weg naar succes loopt via een actieve Topsector en een gezond innovatieklimaat"

Mark Williams: "Die innovaties kunnen tenslotte leiden tot investeringen in Nederland. We kunnen nooit concurrerend zijn in grondstoffen, maar we hebben wel de potentie en de mogelijkheden om met innovatieve oplossingen te komen voor allerlei maatschappelijke uitdagingen."

Colette Alma: "De samenwerking met de overheid bestaat dan bijvoorbeeld eruit dat de overheid grootschalige demo's en pilotplants

COLETTE ALMA:

'In 2017 gaan we nog meer inzetten op het leren van incidenten en near misses.'

ondersteunt, iets wat we dit jaar prominent op de agenda willen zetten. Die demo's en pilotplants moeten uiteindelijk de innovatieve producten en processen opleveren die een duurzame toekomst mogelijk maken."

Mark Williams: "Maar ondertussen moeten we ook reëel blijven. De transitie naar een koolstofarme economie zal niet van vandaag op morgen gebeuren. Om die transitie mogelijk te maken blijven we zowel mondiaal als in Nederland nog decennia afhankelijk van fossiele bronnen, dat is de realiteit."

Om die innovatieve toekomst mogelijk te maken heeft onze sector ook voldoende adequaat opgeleid personeel nodig. Is dat personeel er straks?

Colette Alma: "Vorig jaar zijn we gestart met een arbeidsmarktonderzoek, waarvan de resultaten net binnen zijn. In principe is de pijplijn met studenten voldoende gevuld. Maar we zien ook dat chemici erg gewild zijn en werk vinden in allerlei andere sectoren. We gaan nu bekijken hoe we de relaties met het onderwijs verder moeten vormgeven. In 2017 willen we ook veel meer de toekomstige *skills* definiëren. Dan gaat het bijvoorbeeld om *smart skills*, gericht op ICT. Daarnaast moeten we ook aandacht besteden aan de *soft skills* en kijken hoe we die kunnen ontwikkelen in onze bestaande en in de toekomstige werkpopulatie."

Mark Williams: "De Topsector Chemie, waarin overheid, universiteiten en de industrie samenwerken, speelt hierbij een belangrijke rol. Via de Topsector kunnen we ervoor zorgen dat de innovatie inspeelt op de behoeften van de industrie en dat er curricula worden ontwikkeld die overeenkomen met wat de industrie nodig heeft."

We hebben het steeds over de duurzame toekomst. In hoeverre is het vorig jaar gelanceerde Responsible Care Dashboard een stap in de goede richting?

Colette Alma: "Dankzij het Responsible Care Dashboard kunnen VNCI-leden hun duurzaamheidsprestaties voortaan vergelijken met het gemiddelde van de sector. Ook kunnen ze als ze willen onderling prestaties vergelijken. Het RC Dashboard wordt een belangrijk instrument om te leren en informatie te delen. Op die manier kunnen we onze prestaties verder verhogen."

Mark Williams: "We zijn een industrie die gevaarlijke stoffen produceert en ermee werkt, en juist daarom hebben we het Responsible Care-programma nodig en het commitment van alle lidbedrijven. Wij moeten de experts zijn in het omgaan met deze stoffen."

Colette Alma: "Stoffen in het milieu en in producten zal ook in 2017 een belangrijk aandachtspunt blijven. Daarbij krijgen we de komende jaren steeds meer te maken met de houding van het publiek ten aanzien van chemische stoffen. Samen met de wetenschap zullen we de communicatie vorm moeten geven en het publiek informeren over de waarde van die stoffen, de oplossingen die ze bieden, de bijdrage die ze leveren aan onze welvaart, de kwaliteit van leven en een gezonde samenleving. Maar we zullen ook transparant zijn over de gevaren, de risico's. Als mensen goed geïnformeerd zijn, blijken ze goed in staat om om te gaan met de risico's."

Vorig jaar waren er verschillende incidenten, twee zelfs met dodelijke afloop. Wat gaat de chemische industrie in 2017 doen om de veiligheidsprestaties verder te verbeteren?

Colette Alma: "Uiteraard betreuren we die incidenten zeer. Ze hadden niet moeten gebeuren. Dat ze gebeurd zijn is een teken dat we ons er continu bewust van moeten zijn dat gezond en veilig werken topprioriteit moet zijn. Hoewel de overall cijfers over de afgelopen jaren laten zien dat de chemische industrie wat veiligheid betreft op de goede weg is, zijn we er nog niet. Dat is de reden waarom we vorig jaar de, goedbezochte, Veiligheidsdag hebben georganiseerd en de High Level Meeting hebben geïnitieerd, een

publiek-private samenwerking tussen industrie, overheid en wetenschap, opgezet om de veiligheid van de industrie de komende jaren verder te versterken. Als follow-up daarvan ontwikkelen we in samenwerking met het ministerie van IenM een Safety Roadmap 2030, een langetermijntraject naar vergroting van de veiligheid. Dit soort ambities zijn nodig om het aantal incidenten verder te verminderen."

Mark Williams: "Deze ernstige incidenten geven alle reden tot echte reflectie en verbetering. De aard van wat we doen is gevaarlijk, en vereist daarom continue aandacht en verbetering. We moeten de risico's blijven reduceren en focussen op alertheid, bewustzijn en op het integreren van leren. De incidenten zijn een reminder dat we nooit zelfvoldaan kunnen zijn en altijd op onze hoede moeten zijn en veiligheid altijd voorop moeten blijven stellen."

Colette Alma: "In 2017 gaan we nog meer inzetten op het leren van incidenten en *near misses*, zodat we de gebieden kunnen definiëren waar we het meeste kunnen leren en het meeste kunnen verbeteren op het gebied van veiligheidscultuur en managementsystemen. De uiteindelijke ambitie is nul incidenten. Maar garanties geven kan niemand."

Andere ambities voor 2017?

Colette Alma: "Een groot deel van ons werk is ervoor zorgen dat wet- en regelgeving zo veel mogelijk op maat wordt gemaakt, zoals PGS en de Omgevingswet. We streven naar pragmatische wet- en regelgeving, gebaseerd op risico, en naar een vermindering van de regeldruk voor de chemische industrie, met name voor de kleinere bedrijven. Dat is een continu proces, en dat zal in 2017 niet anders zijn. Ook op dit gebied zijn samenwerking en communicatie met onze stakeholders, waaronder de overheid, cruciaal."

Mark Williams: "Het gaat erom dat we ook op het gebied van compliancekosten een *level playing field* creëren. Bij alle voorstellen op het gebied van wet- en regelgeving moeten we er bovenop zitten, om zeker te stellen dat de compliancekosten in lijn zijn met die van onze

mondiale concurrenten."

Colette Alma: "Lager zou mooi zijn, maar hoger moeten de compliancekosten zeker niet zijn, want dat ondergraaft onze – Nederlandse en Europese – concurrentiepositie op de wereldmarkt. Ongetwijfeld zullen er ook in 2017 vanuit de overheid voorstellen komen waar we mee aan de slag moeten. Het hangt van de politieke agenda af."

Dit jaar krijgen we ook te maken met een nieuwe, onvoorspelbare Amerikaanse president. Zijn beleid op het gebied van economie, klimaat en energie kan het investeringsklimaat in Europa negatief beïnvloeden.

Moeten we daar bang voor zijn?

Mark Williams: "We moeten als samenleving onze bijdrage leveren aan het tegengaan van de klimaatverandering. We moeten inzetten op een transitie naar een duurzame samenleving, ook wij als chemische industrie. Uiteraard. Maar niet ten koste van het vertrek van de chemische industrie uit Nederland naar andere delen van de wereld. Daarom moeten we tegelijkertijd het mondiale *level playing field* scherp in de gaten houden en samen met de overheid zorgen voor een concurrerend investeringsklimaat. Vanwege de geopolitieke veranderingen en andere factoren, zoals het Parijse klimaatakkoord, is het een grote uitdaging om dit voor elkaar te krijgen, maar ik ben ervan overtuigd dat het mogelijk is."

Colette Alma: "Het handelsklimaat en de handelsakkoorden zijn ook belangrijk, en ook handelsbescherming indien nodig. En het al eerder genoemde innovatieklimaat. We moeten een land zijn waarin bedrijven graag innoveren. Ook hiervoor is een gezamenlijke inspanning met alle stakeholders nodig."

Mark Williams: "We kijken uit naar een nieuwe regering die ondernemen zal stimuleren. Dat kan het verschil maken." ■

MARK WILLIAMS:

'Het gaat erom dat we ook op het gebied van compliancekosten een level playing field creëren.'

